

□پومپىيۇنىڭ شىنجاڭغا ئالاقدار جۇڭگوغا قارشى سەپسەتلىرىگە قەئىئى قارشى تۈرىمىز

شىنجاڭ ئەلنەغمىچىلەر جەمئىيتى

پومپىيۇنىڭ رەزىل ئەپت - بەشىرىسىنى قەئىئى ئېچىپ تاشلايمىز

بولۇش» قاتارلىق باش تېمىدىكى خەلققە نەپ يەتكۈزۈش ئىويۇنلىرىنى چوڭقۇر، پۇختا قانات يايدۇرۇپ، ئاسا-سى قاتلامدىكى ئاممىغا نۇرغۇن مول مەنىۋى ئوزۇق تەقدىم قىلدى. ھەر مىللەت ئەلنەغمىچىلەر ھەققىي ھېسسىيا-تى بىلەن ئاساسىي قاتلامغا چوڭقۇر چۆكۈپ، ھاياجانلىق ھېسلارغا چۆمۈ-لۇپ قايتىپ كەلدى، ئۇلارنىڭ كۆرگەن-لىرى، ھاسىلاتنىڭ ھەممىسى گىتىپتاق – ئىناق، تىنچ – ئىناق مەنزىرە بولدى.

ھازىر، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت ئاممىنىڭ ئېرىشىش تۇيغۇسى، بەخت تۇيغۇسى، بىخەتەرلىك تۇيغۇسى ئۈز-لۈكسىز كۈچەيدى، شىنجاڭنىڭ ئەدەب-يات – سەنئەت ئىشلىرى گۈللىنىپ تە-رەققىي قىلدى، شىنجاڭ ئەلنەغمىچىلەر جەمئىيتى يەنە شىنجاڭنىڭ تەرەققىي قىلىپ ئىلگىرلىگەنلىكى ۋە ھەر مىللەت خەلقىنىڭ گۈزەل، بەختلىك تۇرمۇشىنى

پومپىيۇ، قاراپ تۇرۇپ يالغان سۆزلىمە

□شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك داشۆسى ھايۋانات ئىلمى شۆبەھنى پارتىيە كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، پىروفېسسور ئابلىز ئوسمان

ئەلنى مايىل قىلىش» بويىچە كەنتتە تۇرۇش خىزمىتىنى باشلىدىم. كەنتتە تۇر-غاندىن كېيىن، بىز كەنت ئاھالىلىرىگە ئىلمىي قوي باقمىچىلىقى تېخنىكىسىنى ئو-مۇلاشتۇرۇشتىن باشلاپ تۇتۇپ، كەنتتە-كى باقمىچىلىق بايلىقىنى بىرلەشتۈرۈپ، گۆش قويى نەسلىنى كىرگۈزۈپ، گۆش قويى باقمىچىلىقى ئۈلكە كۆرسىتىش كەنتى قۇرۇلۇشىنى يولغا قويدۇق. ئىككى يىل قۇرۇلۇش قىلىش ئارقىلىق، كەنت ئاھالە-لىرىنىڭ ھەربىر قويدىن قىلغان كىرىمى 500 يۈەندىن كۆپرەك ئاشتى.

نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش خىزمىتىدە، مەن جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭدىكى 300 نەچچە كەنتكە بېرىپ، 1000 ئائىلىلىكتىن ئارتۇق كىشىگە تېخنىكا جەھەتتىن ياردەم بېرىش – يۆلەشنى قانات يايدۇرۇپ، 13 كەنتنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ، قالىقىنى ئېلىۋىتتە-شىگە كۈچ قوشتۇم. ھازىر مېنىڭ كۆرگە-نىم شۇكى، يېزىلاردا بۇرۇنقى كېسەك ئۆيلەر قالمدى، ئۇنىڭ ئورنىنى ئاق تاملق، قىزىل كاھىشلىق ئەمىن ئۆيلەر ئالدى، ئاسفالت يوللار ئۆي – ئۆيلەرگە

كۈزۈشكە سەپەرۋەر قىلدى. بۇلتۇر يېڭى تىپتىكى تاجىسمان ۋىرۇسلۇق ئۆپكە ياللۇغى يۇقۇمى يۈزبەرگەندىن كېيىن، شۇ تاۋ ئۆزى تۇرۇشلۇق مەھەللە-دە پىدائىيلار مۇلازىمىتىگە تىزىملىتىپ قاتنىشىپ، تىببىي خادىملارنى ئاپىرىپ ئەكەلدى، كارىدورلارنى دېزىنفيكىسىيە-دى، ئۆيدە كۆزىتىلىدىغان ئامما ئۇچۇن دورا سېتىۋالدى، كۆكتات يەتكۈزۈپ بەردى، ئەخلىتىنى تۆكۈپ بەردى...

13 – نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 3 – يىغىنىدا، شۇ تاۋ سۇنغان پىدائىيلار مۇلازىمىتى سۈپىتىنى يەنىمۇ ئۆستۈرۈش توغرىسىدىكى تەكلىپ دەل ئۇنىڭ يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش – تىزگىن-لەش پىدائىيلار مۇلازىمىتىگە قاتناشقان چاغدىكى تەپەككۈزىدىن كەلگەن.
«پىدائىيلار مۇلازىمىتى تۈرلۈك جەمئىيەت بايلىقلىرىنى تولۇق سەپەرۋەر قىلىپ ۋە ئۇنىڭدىن ئۈنۈملۈك پايدىلى-نىپ جەمئىيەتكە مۇلازىمەت قىلىپ، ئام-مىنىڭ كۆپ خىللاشقان، كۆپ قاتلاملىق

نامايان قىلىدىغان زور بىر تۈركۈم مۇنەۋۋەر ئەلنەغمە نومۇرلىرىنى ئىجاد قىلدى. «شادىمان دېھقان» «تۇغقىنىنى ئىزدەش» «مۇھەببەت يالقۇنى» «ياخشى» «بايلاقتىكى شادلىق ناخشە-سى» قاتارلىق نۇرغۇن مۇنەۋۋەر ئەل-نەغمە ئەسەرلىرىدە گۈزەل شىنجاڭنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ جاسارەت بىلەن ئىلگىردە-لەشتىكى كۆتۈرەڭگۈ روھى ۋە ھاياتىي كۈچى نامايان قىلىندى.

پومپېيۇنىڭ شىنجاڭغا ئالاقىدار يالغان – ياۋىنداق سۆزلەرنى ئويدۇرۇپ چىقىرىشى جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشىغا قو-پاللىق بىلەن ئارىلاشقانلىق، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىۋاتقانلىقىغا قىلغان ئىغۋاگەر-چىلىك بولۇپ، مۇقەررەر ھالدا شىنجاڭدە-كى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ لەنتىگە ئۇچرايد-دۇ، پومپىيۇمۇ ھامان تارىخنىڭ كۈلكىسىگە قالىدۇ.

تۇتاشتى؛ يېزىلارنىڭ مائابىپ يۇمشاق، قاتتىق دېتال سېلىنىمىسى ئۈزلۈكسىز زو-رايتىلدى، بولۇپمۇ جەنۇبىي شىنجاڭ رايو-نىدا ئۈچ يىللىق ئوقۇش يېشىغا يەتمىگەن بالىلار مائابىپى ۋە 12 يىللىق ئاساسىي ما-ئارىپ بىلەن تولۇق قاپلاش ئىشقا ئاشۇ-رۇلدى، ھەربىر ياش – ئۆسمۈر ئادىل ھەم سۈپەتلىك مائابىپتىن بەھرىمەن بولدى؛ دېھقان – چارۋىچىلار كېسەل كۆر-سەتسە ئاتچوت قىلالايدىغان، يەر تېرىسا ياردەم تولۇقلىمىسىغا ئېرىشەلەيدىغان، يا-شانغانلار كۈتۈنلەيدىغان بولدى. پۇتۇن شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى نامرات ئائىلىلەر ياردەم بېرىش – يۆلەش كادىرلىردە-نىڭ ياردىمىدە نامراتلىق قالىقىنى ئېلىۋەت-تى، ماھارەت ئىگىلىدى، ئۇلارنىڭ ھەمپىيى باىرغانسىرى تومپايدى، تۇرمۇشى بارغانسىرى بەختكە چۆمدى.

بۇ شانلىق مۇۋەپپەقىيەتلەر ھەر مىللەت خەلقىنىڭ بىردەك ئىتتىپاقلىشىپ، ئورتاق تىرىشىپ كۈرەش قىلغانلىقىنىڭ نەتىجىسى، ھەرقانداق يامان غەرەزلىك كىشىلەر بۇزغۇنچىلىق قىلىشنى خام خىيال قىلمىسۇن!

ئېھتىياجىنى قاندۇرالايدۇ.» شۇ تاۋ، ھۆكۈمەت تارماقلىرى بۇ قېتىمقى يۇ-قۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش – تىزگىنلەش پە-دائىيلار مۇلازىمىتىنى پۇرسەت بىلىپ، پىدائىيلار مۇلازىمىتىنى باھالاش مېخا-نىزمى ۋە رىغبەتلەندۈرۈش مېخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، شەخسلەر ئارخىپە-غا پىدائىيلار مۇلازىمىتى ئەھۋالىنى قوشۇپ، ئىلغار تىپلارنىڭ ئۈلگىلىك رو-لىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئاممىنىڭ پىدا-ئىيلار مۇلازىمىتىگە قاتنىشىش ئاكتىپلىقە-نى ئاشۇرسا، دەپ تەكلىپ بەردى.

«بۇ يىل، مەن داۋاملىق مېھىر – ھۇھەبىتىم بىلەن رولنى چىڭ تۇتۇپ، لېي فېڭ ئاپتوموبىل ئەترىتىنى پۇقرالار-نىڭ ئەتراپىدىكى ئىللىقلىق يەتكۈزۈش تەشۋىقات ئاپتوموبىلىغا ئايلاندۇرۇپ، ھە-رىكىتىم ئارقىلىق تېخىمۇ كۆپ كىشىنى پارتىيەنىڭ گېيىنى ئاڭلاش، پارتىيەگە مىنە-نەندارلىق بىلدۈرۈش، پارتىيەگە ئەگىشىپ مېڭىشقا دەۋەت قىلىمەن ۋە يېتتەكلەيمەن» دېدى شۇ تاۋ.

يۇ شىيۇسۇڭ: شىنجاڭدا ماركىزىمنى تارقىتىشنىڭ باشلامچىسى

(بېشى 1 – بەتتە)

ماركىسىزم – لېنىنىزم ئۆگىنىشىنى كۈچەيتىپ، شىنجاڭ شۆبەھنىدە ماركىسىزملق كىشىلىك تۇرمۇش قارىشى بويىچە ئويغىتىش تەرىپىيە-سىنى قانات يايدۇرغان. شىنجاڭ شۆبەھنى شۇنىڭدىن ئېتىبارەن ماركىسىزمنى تارقىتىشە-تتىكى مۇھىم بازىغا ئايلانغان.

شىنجاڭ شۆبەھنىگە يېڭىدىن ئىو-قۇشقا كىرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ 1 – سائەتلىك دەرسى مۇدىر يۇ شىيۇسۇڭ يازغان «شىنخەي ئىنقىلابىدىن ساۋاق» دېگەن ماقالە بولغان. ئۈلكىلىك 1 – ئوتە-تۇرا مەكتەپكە يېڭىدىن ئوقۇشقا كىرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ 1 – سائەتلىك دەرسى مەكتەپ مۇدىرى يۇ شىيۇسۇڭ ئۆزى سۆز-لىگەن «ئىنقىلابىي كىشىلىك ھايات قاردە-شىنى تۇرغۇزۇش» بولغان. ئۇ ئوقۇغۇچە-لارغا ئىنقىلابنى بىرىنچى ئورۇنغا قويۇش توغرىسىدا سەمىمىي تەلىم بەرگەن. ئۇ ئىنقىلاب، ئۆگىنىش، ئىنقىلابىي ئائىلە قۇ-رۇشنى كىشىلىك ھاياتتىكى ئۈچ چوڭ خۇشاللىق دەپ بىلگەن.

شىنجاڭ خەلقىنىڭ جاھانگىرلىككە قارشى تۇرۇش بىرلەشمىسىنىڭ باش كاتتە-پىي سۈپىتىدە، يۇ شىيۇسۇڭ بىر تۈركۈم كوممۇنىستلارنى يېتتەكلەپ بۇ نەشىكىلات شەكلىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، پۇرسەتنى قولدىن بەرمەي ماركىسىزمنى زور كۈچ بىلەن تارقاتقان. ئورگان گېزىتى «جاھانە-گىرلىككە قارشى تۇرۇش سىپىي» نى تەسىس قىلىپ، باش ماقالە يازغان؛ بىر-لەشەپ ئەزالىرى تەربىيەلەش كۇرسىنى قە-رەللىك ئۇيۇشتۇرۇپ، ماركىسىزملق پەل-سەپە، دىيالېكتىك ماتېرىيالنىزم قاتارلىقلار-دىن دەرس سۆزلىگەن؛ مەدەنىيەت كىتابە-خانىسى قۇرۇپ، ماركىسىزم – لېنىنىزم كىلاسسىك ئەسەرلىرىنى تارقاتقان. ماركىسىزم شىنجاڭ تۇپرىقىدا كەڭ تارقە-

يۈرسەننى چىڭ تۇتۇپ، جۇڭىي تىبابىتى – دورىكارلىكىنىڭ يۇقىرى سۈپەتلىك نەرقىياتىغا تۇرنگە بولۇش كېرەك

(بېشى 1 – بەتتە)

شىنجاڭ جۇڭىي تىبابىتى – دورىگەرلىكى داشۆسى قۇرۇپ، يىپەك يولى ئىقتىساد بەلبېغى يادرولۇق رايونى جۇڭىي تىبابىتى – دورىگەرلىكى ئىلمى ئېگىزلىكىنى تەدردە-جىي بەرپا قىلىش تەكلىپىنى بەرگەندىى. بۇ تەكلىپكە بۇلتۇر 12 – ئاينىڭ 3 – كۈنى مائابىپ مىنىستىرلىقى مۇنداق جاۋاب بەردى: مائابىپ مىنىستىرلىقى ئاپتونوم را-يوننىڭ ھازىرقى جۇڭىي تىبابىتى – دوردە-گەرلىكى تۇرىدىكى ئالىي مائابىپ ۋە پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنى بىرتۇتاش پىلانلاش ئاساسىدا، شىنجاڭ جۇڭىي تىبابە-تى – دورىگەرلىكى داشۆسى قۇرۇشنىڭ زۆ-رۇرلۇكى، مۇمكىنچىلىكىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ ۋە دەلىللەپ، مەكتەپنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇش خاراكتېرى، مەكتەپ باشقۇرۇش ئورنى، مەكتەپ باشقۇرۇش قاتە-لىمى، پەن – كەسىپلەرنى تەسىس قىلىش، ئوقۇتقۇچىلار قوشۇنى قۇرۇلۇشى، ئىختتە-ساسلىقلارنى تەربىيەلەش ئەندىزىسى ھەمدە باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى قاتارلىقلارنى يەنىمۇ ئايدىنلاشتۇرۇپ ھەم مۇشۇ ئاساستا ئىنچە-كىلەشكەن قۇرۇلۇش لايىھەسىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، تەرتىپ بويىچە شىنجاڭنىڭ «14 – بەش يىل»لىق ئالىي مەكتەپلەرنى تەسىس قىلىش بىرىك پىلانغا كىرگۈزۈشنى ئىلتنە-جاس قىلىشى ھەم سېلىنما سالىمىقنى يەنىمۇ ئاشۇرۇپ، ئوقۇتۇش، پەن تەتقىقات سەۋدە-يەسى ۋە مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ئۆستۈرۈپ، ھەرقايسى جەھەتلەردىكى شارا-ئىت پىشىپ يېتىلگەندىن كېيىن تەسىس قىلىش ئىلتىماسىنى رەسەيى ئوتتۇرىغا قويۇ-شنى قوللايدۇ، شۇ چاغدا مائابىپ مىنىسە-تىرلىقى قانۇن – بەلگىلىمە بويىچە تەكشۇ-رۇپ تەستىقلايدۇ.

لىپ، ئەينى چاغدا ئېغىر ئازاب – ئوقۇبەت ئىچىدە تۇرۇۋاتقان شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىقە يورۇقلۇق ۋە ئۈمىد ئېلىپ كەلگەن.

1937 – يىلى 12 – ئاينىڭ 10 – كۈنى، شېڭ شىسەي ئاتالمىش ئۆلكە مەركىزىددە-كى «سۇپىقەستلىك توپىلاڭ دېلوسى»دىن پايدىلىنىپ، يۇ شىيۇسۇڭنى قولغا ئالغاندىن كېيىن، سوۋېت ئىتتىپاقىغا يالاپ ئاپارغان. 1939 – يىلى 2 – ئايدا يۇ شىيۇسۇڭ سوۋىت ئىتتىپاقىدىكى ئەكىسلىنىقلاپچە-لارنى تازىلاشنى كېڭەيتىۋېتىش جەريانىدا زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان، شۇ چاغدا ئۇ 40 ياشتا ئىدى.

1962 – يىلى، يۇ شىيۇسۇڭ دۆلەت خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىقى تەرىپىدىن ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تولۇقلاپ ئېتىراپ قىلىندى. پارتىيە 11 – نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 – ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى يۇ شىيۇسۇڭغا مەجبۇرىي تېڭىلغان بارلىق تۆھمەتلەر، ئا-ساسسىز سۆزلەرنى تەلتۈكۈس ئاغدۇرۇپ تاشلاپ، ئۇنىڭ پارتىيە ۋە كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى تارىخىدىكى تېگىشلىك ئورنىنى ئەسلىگە كەلتۈردى.

يۇ شىيۇسۇڭنىڭ خوتۇنى ئەن جىجى(ئەسە-لمىي ئىسمى شېڭ شىتۇڭ) ھايات ۋاقتىدا يۇ شىيۇسۇڭ ئېيتقان سۆزلەرنى ئەسەلەپ مۇنداق دېگەن: سىز كوممۇنىستىك پارتە-يەگە ئىشىنىڭ، سىز پارتىيەگە ئەگىشىپ مېڭىشتىن ئىبارەت ئىشەنچنى چىڭتىڭ، كەلگۈسىدە خەلق چوقۇم ئازاد بولىدۇ، غەلبە چوقۇم يېتىپ كېلىدۇ!

(ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى پارتىيە تارىخى ۋە ھۆججەت، ماتېرىيال تەتقىقات يۇرتى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشە-مىسى بىرلىشىپ ئۇيۇشتۇرغان)

دېڭ خۇڭ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش

جەريانىدا مۇنۇلارنى ئىگىلىدى: ئاپتونوم رايونىمىزدا جۇڭىي تىبابىتى – دورىگەرلىكى ئىختىساسلىقلىرى خېلىلا كەمچىل، بۇ ئاسا-سى قاتلام داۋالاش ئاپپاراتلىرىدا تېخىمۇ گەۋدىلىك، پۇتۇن شىنجاڭدا ھازىر جۇڭىي تىبابىتى تۇرىدىكى كەسىپ(ياردەمچى) ۋدە-راچىلاردىن 7000دىن كۆپرەكى بار، ھەر يىلى ھەرقايسى جايلار ئۆز ئالدىغا جۇڭىي تىبابىتى – دورىگەرلىكى ئىختىساسلىقلىرىدىن 300 ئەتراپىدا تەربىيەلەيدۇ، ۋاھالەنكى، پۇتۇن ئاپتونوم رايوندىكى تەخمىنەن ئۈچتىن بىر قىسىم ناھىيەدە ھۆكۈمەت قاردە-مىقىدىكى جۇڭىي تىبابىتى داۋالاش ئاپپاراتى قۇرۇلمىغان. دېڭ خۇڭ مۇنداق دېدى:

ساقلانغان مەسىلىلەرگە قارىتا، جاۋابنا كونكرېت تەكلىپ ئوتتۇرىغا قويۇلدى، يېقىن كەلگۈسىدە چوقۇم ھەل بولىدىغانلىقىغا ئىشنىمەن.
يېڭى تىپتىكى تاجىسمان ۋىرۇسلۇق ئۆپكە ياللۇغى يۇقۇمى يۈزبەرگەندىن بۇيان، جۇڭىي تىبابىتى – دورىگەرلىكى ئۆزىنگە خاس ئەۋزەللىككە تايىنىپ، يۇقۇمە-نىڭ ئالدىنى ئېلىش – تىزگىنلەش ۋە ئاغرىقە-لارنى قۇتقۇزۇش – داۋالاشقا باشتىن – ئاخىر قاتنىشىپ، ساقىيىش نىسبىتىنى ئىنتايىن زور دەرىجىدە ئۆستۈرۈپ، ئۆلۈش نىسبىتتە-نى نۆۋەنلىتىپ، خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ ئېپتە-راپ قىلىشىغا ئېرىشتى. «بىز پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، شىنجاڭنىڭ جۇڭىي تىبابىتى – دورىگەرلىكى ئىشلىرىنىڭ داۋالاش، ساقلىقە-نى ساقلاش، پەن تەتقىقات، مائابىپ، كەسىپ، مەدەنىيەتتىن ئىبارەت «ئالتىنى بىر گەۋدە قىلىش» ئەندىزىسى بويىچە يۇقىرى سۈپەتلىك تەرەققىياتىنى ئالغا سىلجىتىشىمىز كېرەك» دېدى، دېڭ خۇڭ.

^[1] ئادرىس: ئۈرۈمچى شەھىرى ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 – نومۇر. ئېلان باشقارمىسى: 5850783، تارقىتىش مەركىزى: 5859769، تېلېگىراڧ نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ يىللىق باھاسى: 336 يۈەن، ئايلىق باھاسى: 28 يۈەن، پارچە باھاسى: بىر يۈەن (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)